

Pavel POKORNÝ, „*Sestřenice*“ *Sisi. Její královská Výsost, hraběnka Elvíra z Wrbna-Kounic, rozená princezna bavorská (1868-1943)*, diplomová práce, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2010.

Posudek vedoucího diplomové práce

Bádání o šlechtě v devatenáctém a dvacátém století je v české historiografii stále na svém počátku. O to větší cenu mají studie pevně založené na poctivém archivním výzkumu. K nim lze zařadit i diplomovou práci Pavla Pokorného, v níž se věnuje životopisu Elvíry z Wrbna-Kounic, rozené princezny bavorské, sestřenice rakouské císařovny Alžběty. Heuristický základ práce je skutečně úctyhodný a tvoří ho nevydaná korespondence uložená v depozitáři Státního zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou a v Moravském zemském archivu v Brně. V rámci svého bádání navštívil diplomant i Bayerisches Hauptstaatsarchiv v Mnichově, kde měl možnost prostudovat pozůstalost některých příslušníků královské větve Wittelsbachů. Dále neopomenul ani důležité vydané prameny osobní povahy, především paměti aristokratů a aristokratek. Oceňuji také využití dosud opomíjeného časopisu Wiener Salonblatt. Zároveň Pavel Pokorný prokázal znalost české i zahraniční literatury, která se váže k tématu diplomové práce.

Logicky strukturovaný text práce je rozdělen do čtyř kapitol. Na půdorysu chronologicky uspořádané biografie rozehrává Pavel Pokorný příběh dámy, která se narodila do bavorské královské rodiny Wittelsbachů, sňatkem se z ní stala pouhá hraběnka z Wrbna a na konci svého života musela přihlížet úplnému rozkladu světa, do něhož náležela. Autor odolal lákadlu pouhého popisu životaběhu pozoruhodné osobnosti, ale důsledně se snaží interpretovat z pohledu sociálních a kulturních dějin jednání a myšlení příslušnice svébytné společenské vrstvy. Klíčová je pro něj otázka prezentace urozenosti v době završení základní strukturální proměny společnosti. Stranou pozornosti však nenechal ani konstitutivní roli životního stylu, který ohraničoval šlechtice od zbytku společnosti, ani složitou konstrukci vazeb uvnitř sociální skupiny vysoké šlechty. Diplomant se věnoval i podrobnému rozboru sňatkových strategií nobilitovaných a problematice mesaliačních sňatků. Zajímavá jsou i jeho zjištění o ekonomických těžkostech majitelky jaroměřického zámku.

Diplomová práce je nová svým tématem, které přesahuje významem rámec regionální historie a lze ho zařadit do širšího středoevropského kontextu. Metodologicky navazuje na zvýšený zájem o biografii a její moderní pojetí, s nímž se v posledních letech setkáváme

v evropské i americké historiografii. Studie by si nepochybně zasloužila publikování v odborném tisku. Musela by mu však předcházet důkladná redakce.

Zatímco Pavel Pokorný vybojoval vítěznou bitvu s jazykově náročným archivním materiálem, na úspěšný boj s jazykem vlastního textu diplomové práce mu nezbyly síly ani čas. Hodnotu pojednání tak sráží pravopisné chyby a překlipy, prohřešky řemeslného charakteru i řada stylistických neobratností. K nim je možné zařadit i namnoze neústrojně používání některých pojmů.

Závěrečné hodnocení diplomové práce je nelehké. Volbou tématu, rozsahem heuristiky i schopností interpretace je vynikající, formální nedostatky však nelze přehlédnout. Přesto však práci hodnotím ještě známkou **výborně**.

České Budějovice 7. 6. 2010

Mgr. Zdeněk Bežecný, Ph.D.